

**ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Аранчій В.І., к.е.н., професор, Аранчій Д.С., к.е.н.,

Полтавська державна аграрна академія

Замикула В.В., заступник голови

Полтавської обласної державної адміністрації

Сень О.В., начальник Головного управління агропромислового розвитку

Полтавської обласної державної адміністрації

Постановка проблеми. У сільській місцевості Полтавської області нагромадилось багато соціально-економічних проблем. Найгостріші серед них - безробіття та бідність, що зумовлюють трудову міграцію сільського населення; занепад соціальної сфери; поглиблення демографічної кризи, обезлюднення та відмирання сіл. Це є наслідком як попередніх, так і новітніх негативних процесів і явищ, зокрема економічної кризи і прорахунків, допущених в процесі аграрних трансформацій.

Значна частина сільських жителів працездатного віку є незайнятими, тобто не працюють як наймані особи, не мають ніякої власної справи. В особистих селянських господарствах обсяги виробництва тваринницької продукції, крім виробництва м'яса, і поголів'я худоби та птиці зменшується. Рівень зареєстрованого безробіття у сільській місцевості вищий порівняно з міськими поселеннями. Велика кількість сільських жителів у найбільш активному віці в пошуках роботи виїжджає із сіл, в тому числі, за кордон. Споживчі витрати сільського населення менші, ніж міського. Більшість із них становлять витрати на харчування, що є проявом бідності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні, методичні та практичні аспекти розвитку сільського господарства та сільських територій детально розглянуті в працях вітчизняних вчених економістів В.Г. Андрійчука, П.І. Гайдуцького, В.В. Зіновчука, І.І. Лукінова, М.Й. Маліка, В.Я. Месель-Веселяка, П.Т. Саблука, О.М. Шпичака, В.В. Юрчишина.

Сучасний критичний стан розвитку сільського господарства визначає актуальність даної проблематики і зумовлює подальші дослідження в цій сфері.

Постановка завдання. Формування та розробка програми розвитку сільських територій спрямована на створення сприятливих умов життєдіяльності сільського населення і містить правові, організаційні та економічні заходи щодо їх забезпечення. Програма сприятиме координації зусиль місцевих органів виконавчої влади, відповідальних за розвиток галузей соціальної сфери щодо подолання занепаду і забезпечення розвитку села та відкриває можливість місцевим органам виконавчої влади реалізовувати власні програми і проекти соціального розвитку сільських територій з використанням різних джерел фінансування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування програми розвитку села полягає в забезпеченні створення в сільській місцевості сприятли-

вого середовища для життєдіяльності людей як необхідної передумови ефективного функціонування галузей сільського господарства, вирівнювання умов життєдіяльності сільського і міського населення у відповідності до соціальних стандартів та нормативів.

Основним завданням програми має бути поліпшення соціальної інфраструктури, спроможної задовольняти різноманітні потреби сільського населення та запобігання занепаду сільських населених пунктів, розширення можливостей сільських громад у розв'язанні проблем життєдіяльності населення.

Вирішення соціальних проблем села неможливе без економічного підґрунтя і розвитку виробництва. Але кінцевою ціллю є підвищення доходів людей і покращення рівня їх життя через розбудову наших сіл, створення нових робочих місць, зростання рівня заробітної плати селян.

Соціально-економічний розвиток сільських територій повинен відбуватися в таких основних напрямках:

1. Створення інфраструктури аграрного ринку та зниження рівня безробіття на селі. В рамках цього напрямку необхідним є:

- створення сприятливих умов для формування каналів просування продукції від виробника до споживача;

- ознайомлення сільськогосподарських товаровиробників з перевагами кооперативних видів реалізації продукції;

- сприяння процесам кооперації дрібних сільськогосподарських товаровиробників при виробництві овочів та продукції тваринництва;

- надання створеним сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам необхідної юридичної підтримки;

- забезпечення використання земель під господарськими дворами, які не використовуються, для створення додаткових робочих місць та зменшення безробіття на селі;

- вжиття заходів щодо подальшого використання земель під покинутими садибами шляхом їх рекультивациі, перерозподілу та надання для використання за цільовим призначенням.

2. Благоустрій сільських населених пунктів. У галузі електропостачання необхідним є:

- будівництво та реконструкція мереж і споруд електропостачання відповідно до зростаючих потреб споживачів;

- забезпечення вуличного освітлення сільських населених пунктів;

У галузі газопостачання:

- розроблення і виконання програми будівництва газопроводів-відводів, регіональних схем розвитку газових мереж високого та середнього тиску і регіональних програм поетапної газифікації сільських населених пунктів;

- обладнання об'єктів соціально-культурного призначення лічильниками газу;

У галузі водопостачання та водовідведення:

- організація першочергового забезпечення якісною питною водою жителів сіл;

- завершення передачі мереж і споруд водопостачання та водовідведення до комунальної власності;

- здійснення ремонтно-відновлювальних робіт на існуючих об'єктах з метою забезпечення їх надійної експлуатації;

- запровадження паспортизації місцевих джерел водопостачання;

У галузі благоустрою населених пунктів:

- організація збирання та утилізації твердих побутових та виробничих відходів, облаштування санкціонованих сміттєзвалищ в кожному населеному пункті;

- забезпечення контролю за станом навколишнього природного середовища в сільських населених пунктах та в місцях накопичення відходів;

- створення умов спрямованих на протидію поширення та боротьбі з карантинними організмами, особливо із амброзією полинолистою;

- забезпечення проведення робіт з озеленення та благоустрою шляхом організації та проведення масових заходів (зокрема суботників);

- організація та проведення „днів чистоти" для підтримки належного естетичного вигляду населених пунктів;

- організація, відповідно до рішень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, оплачуваних громадських робіт з благоустрою територій населених пунктів, садиб одиноких пристарілих громадян, інвалідів, ветеранів війни та праці, місць масового відпочинку.

3. Розвиток дорадчої діяльності в сільському господарстві Полтавської області:

- сприяння дорадчими службами розвитку ринкової економіки в сільській місцевості;

- створення ефективної дорадчої служби та формування мережі сільськогосподарських дорадчих служб на районному рівні з представництвом у сільських і селищних радах;

- проведення активної роз'яснювальної роботи, надання методичної та правової допомоги щодо розвитку сільського зеленого туризму.

4. Будівництво та реконструкція дошкільних навчальних закладів:

- відновлення роботи мережі дошкільних освітніх закладів; проведення необхідних ремонтних робіт для забезпечення комфортних умов дітям, в тому числі, за рахунок оплачуваних громадських робіт відповідно до рішення органів виконавчої влади та місцевого самоврядування;

- поліпшення умов виховання та вдосконалення форм забезпечення сільськими дітьми належної дошкільної підготовки;

- регулярного підвезення дітей до місць знаходження дошкільних навчальних закладів.

5. Поліпшення роботи освітніх закладів сільських населених пунктів та розвиток фізичного виховання.

- забезпечення рівня освіти дітей відповідно до державних стандартів;

- створення належних умов для проживання педагогічних працівників;

регулярного безкоштовного підвезення до місць навчання і додому дітей шкільного віку і педагогічних працівників;

- обладнання виховних та навчальних закладів сучасним устаткуванням, створення навчальної бази для запровадження новітніх методів навчання та набуття виробничих навичок;

- активізація профорієнтаційної роботи серед учнів старших класів з метою їх підготовки до самостійного обрання ними професій затребуваних в сільській місцевості;

- створення належної матеріальної бази для занять фізичним вихованням і спортом

6. Поліпшення рівня медичного та соціального забезпечення жителів сіл:

- розбудову мережі амбулаторій загальної практики - сімейної медицини, наближених до місць проживання громадян;

- покращення матеріально-технічного оснащення амбулаторій сімейної медицини;

- створення належних соціально-побутових умов для медичних працівників;

- запровадження методів заохочення медпрацівників з метою підвищення якості і ефективності роботи;

- проведення ремонтних робіт будівель закладів охорони здоров'я із залученням місцевого населення та юридичних осіб;

- підвищення ефективності організації умов проживання осіб в інтернатних установах сфери соціального захисту населення та забезпечення належних умов роботи персоналу;

- створення додаткових робочих місць у сільській місцевості;

- забезпечення розширення видів соціальних послуг.

7. Розвиток культурної сфери в сільській місцевості:

- забезпечити подальший розвиток закладів культури, запровадити нові форми їх діяльності;

- сприяти збереженню та активному пропагуванню історико-культурної спадщини;

- поліпшення кадрового забезпечення закладів культури.

8. Розвиток та вдосконалення торгівельної мережі у сільській місцевості. У галузях торгівельного та побутового обслуговування необхідним є:

- посилення контролю за дотриманням суб'єктами торгівлі єдиних правил продажу товарів;

- розширення мережі підприємств торгівлі та побутового обслуговування;

- запровадження виїзної торгівлі, здійснення доставки товарів для мешканців віддалених сільських населених пунктів;

- організація постачання особистим селянським господарствам насіння, добрив, паливно-мастильних матеріалів, господарських знарядь тощо;

- підвищення професійного рівня та поліпшення кваліфікаційної структури працівників торгівлі та побутового обслуговування.

9. Розвиток автобусного сполучення сільських населених пунктів з районним центрами та в межах сіл:

- забезпечення сільського населення необхідною кількістю автобусних маршрутів;
- підвищення якості пасажирських перевезень;
- сприяння розвитку підприємництва в сфері маршрутних пасажирських та вантажних перевезень в сільській місцевості;
- розширення мережі сільських доріг;
- збільшення обсягів робіт з облаштування сільських вулиць;
- завершення будівництва та ремонт існуючих доріг з твердим покриттям до сільських населених пунктів.

Доцільно кардинально вдосконалити стратегію і механізми комплексного розвитку, модернізацію та реконструкцію сільської сфери. Адже сільське господарство є, безумовно, однією з найперспективніших галузей економіки України. Для свого успішного функціонування дана галузь потребує створення повноцінного ринку сільськогосподарської землі, радикального реформування державної політики підтримки сільського господарства, модернізації системи наукових досліджень та освіти, реконструкції матеріально-технічної бази, які б відповідали сучасним ринковим умовам.

Важливим напрямом поліпшення фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва та розвитку сільських територій, що потребує відповідного державного регулювання, є посилення антимонопольного захисту сільськогосподарських підприємств і особливо фермерських господарств. Вони є дуже вразливими для фінансового та іншого тиску як постачальників матеріально-технічних засобів, так і покупців їхньої продукції. Розв'язанню цієї проблеми міг би сприяти законодавчий акт із встановленням жорсткіших критеріїв і форм підтвердження монопольних дій стосовно сільськогосподарських товаровиробників й адекватної економічної відповідальності.

Висновки. Нинішній стан села, його соціально-економічна інфраструктура, культурно-побутові умови населення, рівень оплати праці вимагають здійснення невідкладних і разом з тим радикальних організаційних, технологічних та фінансово-економічних заходів спрямованих на позитивні зміни у розвитку соціальної мережі села.

Україні вкрай потрібна послідовна державна політика, спрямована на втілення в реальну практику господарювання на місцевому рівні принципів сталого соціально-економічного розвитку. Сталий розвиток територіальних громад передбачає у якості необхідної складової реалізацію концепції сталого землекористування, яка в свою чергу потребує розробки та вдосконалення методологічного інструментарію, що дозволяв би коректно визначати цілі й пріоритети аграрної політики на місцевому рівні, формалізувати критерії успішності досягнення поставлених цілей та ефективності аграрної політики в цілому.

Література.

1. Андрушко Р.П. Соціальний розвиток села як пріоритетний напрямок аграрної реформи / Р.П. Андрушко // Вісник ЛДАУ: Економіка АПК. – Львів : ЛДАУ. – 2007. – №5. – С.191-195.

2. Богуш Л.Г. Комплексний розвиток соціальної сфери сільської місцевості України: проблеми та підходи до підвищення ефективності його державного регулювання / Л.Г. Богуш // Економіка природокористування і охорони довкілля. Збірник наукових праць. – 2008. – №4. – С. 65-70.
3. Бородіна О. Сільський розвиток в Україні: проблеми становлення / Бородіна О., Прокопа І. // Економіка України. – 2009. – № 4. – С. 74-85.
4. Борщ А.Т. Бюджетна підтримка аграрного сектору в умовах трансформаційних процесів в економіці України / А.Т. Борщ // Економіка АПК. – 2009. – №2. – С. 111-116.
5. Олійник Т.І. Державна підтримка аграрного сектору економіки України / Т. І. Олійник // Економіка АПК. – 2009. – №7. С.80-86.
6. Решитько Т.В. Проблеми розвитку сільських територій та зайнятості мешканців села / Т.В. Решитько // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. Збірник наукових праць. – 2009. – №15. – С. 45-51.
7. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року // [http:// www.minagro.gov.ua](http://www.minagro.gov.ua).

УДК 658.14

КОНЦЕПЦІЯ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Бардадим М.В., к.е.н.

Дніпропетровський державний аграрний університет

Досліджено та удосконалено організаційно-методичні підходи щодо обліку фінансових результатів як важливого показника в управлінні діяльністю підприємств.

Explored and organizationally-methodical approaches are improved in relation to the account of financial results as important index in the management of enterprises activity.

Постановка проблеми. У ринковій економіці прибуток – кінцева мета і рушійний мотив виробництва. Це основний показник ефективності будь-якої організації. Прибуток є джерелом добробуту трудового колективу, соціального і виробничого розвитку. Тому кожне підприємство, кожен трудовий колектив буде прагнути до його отримання. Отримання прибутку дозволяє не тільки підтримувати виробничу діяльність підприємства, але і задовольняти його різноманітні соціальні інтереси. Тому підприємства та організації прагнуть до збільшення одержуваного прибутку. Таким чином, прагнення отримати прибуток і збільшити його є потужним фактором розвитку виробничої діяльності підприємств. Цей стимул і визначає економічну і соціальну сутність категорії прибутку [1].

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Дослідженню порядку формування та відображення прибутку в бухгалтерському обліку було присвячено багато наукових робіт відомих вітчизняних учених, зокрема М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, В.В. Сопка, Л.М. Кіндрацької, Є.В. Мниха, М.Г. Чумаченка, В.О. Шевчука. Однак ці питання досить часто розглядаються без зв'язку з підприємництвом.

Постановка завдання. Цікавою є ситуація, коли підприємець вважає, що його організація здійснювала витрати, що призвели до збитків, а бухгалтер формує витрати так, що в обліку відображається прибуток. Причиною